

Mentorji: Borut Juvanec, Domen Zupančič, Larisa Brojan

Pripravila: Andreja Benko

Lenart 2008 / Lenart 2008

Organizacija

UL Fakulteta za arhitekturo, Krajevna skupnost Lenart, Društvo za razvoj podeželja LAS "OVTAR Slovenskih Goric", Občina Lenart, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja - Evropa investira v podeželje.

Kraj, datum

Mesto Lenart in vas Šetarova. Termin terenske izvedbe: 9. 10. - 11. 10. 2008. Trajanje delavnice (priprava, terenska izvedba, delo v seminarju, priprava kataloga in razstave, razstava): 4,5 mesecev.

Sodelujoči

Strokovni vodja: prof. dr. Borut Juvanec; **tehnični sodelavec:** Mirko Koje; **mentorji:** dr. Domen Zupančič, mlada raziskovalka Larisa Brojan; **študenti:** Rok Božič, Matic Brdnik, Jernej Gabrovec, Damjan Hidič, Jošt Hren, Jaro Ješe, Tadej Juranovič, Dejan Kičin Stare, Živa Repovž, Peter Rupert, Matej Stare, Amela Špendl in Tina Vilfan; **javnost:** lokalni mediji (tisk, radio, televizija), občani občine Lenart, vaščani Šetarove.

Sredstva, pokrovitelji

Glavni sofinancer delavnice Lenart 2008 je Društvo za razvoj podeželja LAS "Ovtar Slovenskih Goric". Delavnica se je deloma financirala preko razpisa Evropa investira v podeželje.

Predstavitev

Predstavitev delavnice je bila v Lenartu v Centru Slovenskih goric 4. 12. 2008, prav tako razstava delavnice, ki pa je bila odprta v občinski avli. Razstava je bila na ogled en mesec, na njej je bilo možno dobiti tudi manjšo zgibanko o razstavi in delavnici. Ob tej priložnosti je bil izdelan zbornik z naslovom Oblikovanje prostora - Smernice za pripravo in izvedbo arhitekturne in urbanistične delavnice, Lenart 2008, ki je dosegljiv po knjižnicah v Sloveniji.

Odzivi v medijih

- <http://www.lenart.si/index.php/sl/novice/novice-2008/552-arhitekturna-delavnica-lenart>;
- http://rasg.si/las_ovtar/clanstvo/;
- <http://izloo.com/Seeltem.aspx?id=1830951>.

Rezultati

Pet formiranih skupin je reševalo naloge različnih tematik, ki so bile natančneje opredeljene med samo izvedbo. Naloge so bile skladne z razpisom Društva za razvoj podeželja. Naloge so bile naslednje:

Rekreacijske površine - naloga predvideva izkoriščenje kvalitet, ki jih nudi dani prostor - piknik prostor, ribolovna cona, urejena peš/kolesarska pot, postavitev urbane opreme ter vzpostavljanje kvalitetnega dialoga naravnega prostora z na novo zgrajeno

južno obvoznico, ki stoji v neposredni bližini jezera.

- Razglednica - izhodiščna naloga je cerkveni vrt in šolsko dvorišče. Projektna naloga pa se poleg izhodiščnih elementov ukvarja še z dodatnimi tematikami kot so: promet, turizem, vrt, itn., ki jih vključuje v končno rešitev.
- Trg - naloga izpostavlja problematiko neustrezno rešene prometne infrastrukture, ki mestni prostor deli na dva dela ter s tem onemogoča polno delovanje mestnih površin. V ta namen je bilo potrebno predvideti in načrtovati novo podobo mestnega središča in mu dodeliti vlogo, ki mu dejansko pripada.
- Usmerjevalna grafika - Naloga se posveča oblikovanju enotnih usmerjevalnih tabel ter oblikovanju logotipa mestne občine, s katerim bi se povečala prepoznavnost. S konkretnimi primeri so podane različne rešitve.
- Vas Šetarova - Cilj naloge je bil postaviti smernice, kako v čim večji meri ohraniti kvalitete obravnavane vasi, za katero se zdi da je obstala v času, ter hkrati omogočiti vaščanom sodoben način bivanja.

Tema delavnice

Pri pripravi in izvedbi arhitekturne delavnice gre za celovit projekt, ki je sestavljen iz več medsebojno odvisnih nalog. Delavnice niso same sebi namen, ampak se pridobljeni rezultati aplicirajo v praksi. Rezultati služijo kot izhodišče pri postavljanju novih smernic ali kot podlaga za nadaljnje delo in raziskovanje. Dobro oblikovana vsebina delavnice je pomembna za kakovost. Ko je izbrana vodilna tema, je potrebna natančna opredelitev njene problematike, ki se izoblikuje na podlagi aktualnih podatkov, dejanskega stanja in zbrane dokumentacije. Proces organizacije delavnice je sestavljen iz mnogih elementov, ki vplivajo na kakovost delavnice, predvsem sta pomembna sistematičen pristop in natančna priprava. Potek delavnice razdelimo na tri sklope: priprava, izvedba in vrednotenje. Ključni dejavniki pri pripravi delavnice: čas trajanja, termin izvedbe, lokacija, urnik, najava delavnice, nastanitev, oprema, prostor za delo, razstava, ekskurzij in finančni del.

Organizator delavnice je zadolžen za strokovno in tehnično stran izvedbe. Pri obsežnejši delavnici se organizatorska dela razdeli med več ljudi. S problematiko delavnice se v času izvedbe ukvarjajo mentorju in v naprej prijavljeni in izbrani udeleženci. Mentorji, ki izvajajo delavnico, morajo biti dobri poznavalci obravnavane tematike oziroma morajo biti z njo dodobra seznanjeni. Z izkušnjami in znanjem pomagajo in usmerjajo udeležence, ki rešujejo problematiko.

Pomemben člen arhitekturne delavnice predstavlja širša javnost ozirom uporabniki, ki s svojim opažanjem, kritikami, zahtevami, potrebami itn. izražajo stališče o problematiki. Arhitekturna delavnica je mnogokrat odlično orodje za vzpostavljanje komunikacije med upravljavci prostora in njegovimi uporabniki, kjer so izvajalci glavna komunikacijska vez.

Pred izvedbo delavnice Lenart 2008 je bila sestavljena razpredelnica tematik, ki vključujejo aktualna vprašanja v povezavi z obravnavanim prostorom ter so zanimiva, predvsem

pa smiselna za reševanje. Pred izborom glavne tematike, so bile podane smernice o poteku vsebinskega dela skozi celotno delavnico, tako za čas priprav kot za samo izvedbo. Smernice so postavljene glede na namen in cilj delavnice.

Pregled stanja, potreb in možnosti. Po pregledu stanja na lokaciji ter ugotavljanju potreb in možnosti, sta bili izbrani vodilni temi delavnice ter njuna problematika. Mestni in podeželski vzorec: mesto Lenart in vas Šetarova. Pri mestu je bila izpostavljena problematika prometa, ki mu je najbolj izpostavljeno mestno središče. Promet deli mesto na dva dela, hkrati pa s hrupom onemogoča oživitev mestnega trga. Vas Šetarova je tisti prostor v občini, ki je pristen in v kateri je še mogoče čutiti pridih tradicije. Problematika se pojavi v preseljevanju vaščanov in opuščanju kmetijskih dejavnosti

Definicija nalog in priprava osnov za konkretno delo. Vse naloge izhajajo iz prostorskih danosti in z upoštevanjem mnenj vaščanov in drugih potencialnih organizacij, ki delujejo v naselju. Cilj obdelave lokacij je poiskati njene kvalitativne potenciale v smislu arhitekturne dediščine, kulturne krajine in sonaravnega kmetijstva. Terensko delo. Udeleženci so si pred začetkom delavnice izbrali eno izmed prej predstavljenih nalog, ki so jih lahko glede na natančnejše analize v času izvedbe tudi preoblikovali ali dopolnili. Pri iskanju primerne rešitve je bil velik poudarek na komunikaciji z občani in vaščani. Zaznave prostora so bile dokumentirane s pomočjo fotografiranja in skiciranja.

Projekt - strokovno delo. Terenskemu delu je sledilo iskanje konkretnih rešitev, in sicer v skladu z opravljenimi analizami in preučeni gradivom. Delo je potekalo po manjših skupinah in pretežno v seminarskih prostorih Fakultete za arhitekturo v Ljubljani.

Predstavitev. Končne rešitve obravnavanih nalog so zajemale fotoanalize, načrte, fotomontaže in tekstualni opis naloge. Rešitve so bile prikazane na enotno oblikovanih plakatih. Celotno delo je zbrano tudi v katalogu, kjer je bil podan tudi podrobnejši opis dela posamezne skupine.

Projekti

Rekreacijske površine (avtorji zasnove Jaro Ješe, Tadej Juranovič, Dejan Kičin Stare)

Lenart kot mesto z izrazito lego na področju Slovenskih goric ima izreden potencial kot odločujoč dejavnik v povezovanju regije in definiranju splošne identitete mesta. Z izgradnjo nove avtoceste ter eventualno izgradnjo severne obvoznice se bo ta problem v veliki meri rešil, Lenart kot mesto pa se bo moral soočiti z razvojnimi vizijami prihodnosti in redefinicije lastne identitete. V okviru koncentričnih povezovalnih poti tako skupina predlaga naslednje cilje:

- Postopno strateško zmanjševanje motornega prometa skozi strogo mestno središče ter integracija glavnega mestnega trga v urbano strukturo kraja.
- Ureditev zadovoljivega omrežja koridorjev za pešce in kolesarje znotraj same mestne prometne infrastrukture.
- Postopno zmanjševanje motornega prometa vzdolž Ptujске ceste.
- Razvoj hipodroma.
- Etapno razvijanje športnega parka kot prepoznavne identitete kraja

- Strateško zaščito zelenega pasu ob strugi potoka Globovnica.
- ureditev javnega dostopa do jezera Radehova in ureditev enotne urbane opreme
- Ureditev t.i. Franckove poti okoli jezera Komarnik in smiselna navezava zelenih poti med seboj.

Razglednica [Rok Božič, Matic Brdnik, Živa Repovž, Peter Rupert]

Projekt povezuje dve kontrastni značilnosti mesta Lenart. Na eni strani izpostavi glavno težavo mesta - promet, na drugi strani pa izpostavlja turistični potencial Lenarta, kot središča Slovenskih goric. Problematik, ki se pojavlja je, kako privabiti potencialne turiste in jih prepričati, da mesto ne stagnira. Projekt prikazuje potencialne točke v mestu Lenart, ki potrebujejo obnovo oz. revitalizacijo, saj le s tem lahko mesto oživimo in ga naredimo turistom privlačno.

Trg [Matej Stare, Tina Vilfan]

Trg predstavlja center Lenarta, kjer stojijo najpomembnejše stavbe v Lenartu. Prostor ima velik potencial, da postane vsakodnevno zbirališče tako mladih, kot ostalih meščanov. Regionalna cesta deli trg, kot mesto na dve strani. Predlagana rešitev ponuja enotno klančino, ki se postopno dviguje in zaobjame brez stopnišč vse vhode na različnih nivojih. Prav tako rešitev predlaga razcvet zelenih površin, ki trg spremenijo v urbani park.

Hiša na mestnem trgu [Domen Zupančič]

Hiša na mestnem trgu je v dialogu s trgov in mestnim središčem. Poudarjeni vogali objekt smiselno zaključijo proti prometnici in slepi fasadi župnišča. Členitev fasade lahko omogoči vpenjanje večjih poltransparentnih tkanin ali zaslonov. Navkljub resnosti hiše na trgu jo prav njena vertikalna delitev in vpeljava zaslona močno povežeta z mestom. Trg potrebuje resen premislek z vidika oblikovanja in postavitve urbane opreme. Trg pred hišo je lahko gledališče in hiša na mestnem trgu je prava kulisa s pravimi stanovalci.

Problematika Lenarta [Borut Juvanec]

Problematika mesta se kaže v Dvorani Slovenskih goric, kjer se z manjšimi intervencijami dvorana gradbeno sanira in se jo ponovno ponudi na uporabo meščanom in uporabnikom objekta. Prav tako se problematika Lenarta kaže v svetlobnem onesnaževanju mesta v obliki cestne razsvetljave in dodatnih svetlobnih oglaševalskih tabel. Svetlobno onesnaženje je razmeroma nov pojem a za ekologijo ključnega pomena. Svetilke morajo predvsem svetiti tja, kjer jih meščani rabijo, prav tako je potrebno svetlobo reducirati. Svetilke je potrebno dodelati, jih preoblikovati v nove in funkcionalne sklope mestne urbane opreme.

Naslednja problematika je v prometu. Promet je potrebno speljati izven centra Lenarta. Zaprtje trga izgleda kot šok: pa ni. Je logična poteza človeka, ki lahko v obstoječem prometu ohrani vse dovoze avtomobilom, odpre proti pešcu in poveča varnost in pretočnost prometa.

Usmerjevalna grafika [Damjan Hidič]

Namen naloge je uskladitev množice načinov prikazovanja zgradb, poti, storitev ali objektov, ki so potencial za obiskovalca kraja. Ključna ideja je bila uvedba petih sklopov, ki predstavljajo določeno dejavnost ali namen. Ti so: kultura, šport in rekreacija, geografija, javne zgradbe in gostinstvo s turizmom. Naloga se osredotoča na izbiro velikosti označevalnih tabel, izbiro barv, logotipa in enotni podobi skozi mesto. Prednost tako oblikovane zasnove se pokaže še v sestavljivosti tabel in nadgrajevanju le-teh.

Vas Šetarova [Jernej Gabrovec, Jošt Hren, Amela Špendl]

Namen naloge je bila analiza in revitalizacija avtohtone slovenske vasi Šetarova. Cilj skupine je bil poiskati kreativne potenciale v smislu arhitekturne dediščine, kulturne krajine in sonaravnega kmetijstva. Predlagani posegi so usmerjeni v spodbujanje stikov in komunikaciji med vaščani na javnih prostorih.

Zaradi ohranjenih tradicionalnih kmetijskih dejavnosti ima vas potencial za razvoj turizma in ohranjanje poseljenosti podeželja. Cilj naloge je urediti in določiti kvalitetne posamezne dele in usklajeno celoto.

Najbolj uporabljan prostor v vasi je prostor oddaje mleka in mu vaščani pripisujejo pomen glavnega trga. S primerno intervencijo, bi se lahko razvil v prostor, ki nudi in spodbuja stike v vasi.

Z oblikovanjem vhoda v Gmajno, kjer ni krave našle v senci dreves in grmičja senco v poletnem času, bi ohranili pomen Gmajne v vasi in njenega potenciala.

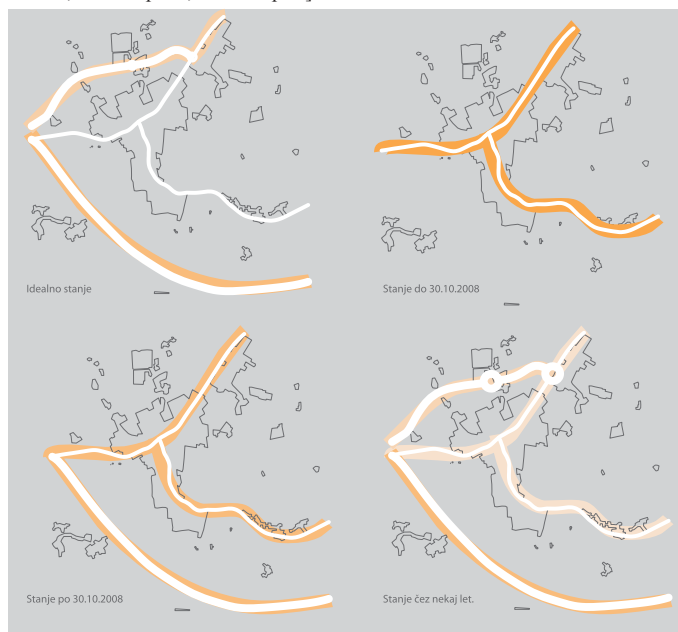
V vasi ni skupnega prostora, ki bi bil namenjen praznovanju ob večjem dogodku oz. podobnem. Umestitev takšnega programa je možna ob vhodu v Gmajno.

Potrebno je ohraniti estetsko in funkcionalno vrednost vasi, referenčne oblike in naravni del vasi ter skupni pašnik Gmajna.

Predlogi zasaditve vrstov:

Slika 1: Ureditev cerkvenega vrta in šolskega dvorišča [Rok Božič, Matic Brdnik, Živa Repovž, Peter Rupert].

Slika 2: Prometna analiza mesta Lenart [Larisa Brojan].

Slika 3: Detalj s terenski vaj.

EKRP

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
Evropa investira v podeželje

Slika 4: Skica predloga ureditve mestnega trga in nov fasadni ovoj hiše [Domen Zupančič].

Slika 5: Pogled na udeležence delavnice, Šetarova [Domen Zupančič].